

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky **vo veci výkonu rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým dieťaťom B. I.**, narodeným X., bývajúcim u matky a zastúpeným kolíznym opatrovníkom – Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom v Bratislave, Vazovova č. 7/A, **otca O. I.**, bývajúceho vo V., zastúpeného K. s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti **matke Ing. M. I.**, bývajúcej v K., resp. v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou B., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 Em 1/2013, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. decembra 2014 sp. zn. 18 CoE 409/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Matke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Otec podal návrh na výkon rozhodnutia s odôvodnením, že uznesením Okresného súdu Bratislava I z 15. februára 2013 sp. zn. 3 P 57/2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 23. apríla 2013 sp. zn. 20 CoP 43/2013 bol dočasne upravený jeho styk s maloletým tak, že otec má právo stretávať sa s maloletým každý párnny víkend v mesiaci od piatku 14.00 hod. do nedele 18.00 hod., pričom otec prevezme maloletého v určenom čase a odovzdá ho matke v mieste bydliska maloletého v Slovenskej republike. Matka ale túto úpravu jeho styku s maloletým dieťaťom nerešpektuje, preto sa domáha výkonu týchto rozhodnutí.

Matka popierala dôvodnosť predmetného návrhu.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 30. júla 2014 č.k. 8 Em 1/2013-328 zamietol návrh otca na nariadenie výkonu rozhodnutia; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh je nedôvodný. I keď sa v konaní preukázalo, že matka nie vždy dodržiava presné termíny stanovené uvedenými rozhodnutiami, je ochotná navrhnúť otcovi náhradné termíny na stretnutie s maloletým. Otec neuviedol žiadne relevantné dôkazy, pre ktoré by malo byť napriek tomu jeho návrhu vyhovené. Prvostupňový súd neuložil matke pokutu podľa § 272 O.s.p., lebo matka nebráni v styku otca s maloletým a ich styk sa aj uskutočňuje.

Na odvolanie otca Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. decembra 2014 sp. zn. 18 CoE 409/2014 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 O.s.p.). Odvolací súd v odôvodnení zopakoval skutkové okolnosti, ktoré viedli k podaniu návrhu na výkon rozhodnutia a citoval ustanovenia § 272 ods. 3 O.s.p. a § 273 ods. 1, 2 a 4 O.s.p. Konštatoval, že prvostupňový súd podľa § 272 ods. 3 O.s.p. vyzval matku 28. mája 2010 a potom znovu 18. júna 2013, aby sa podrobila vykonateľným rozhodnutiam upravujúcim styk otca s maloletým. Zároveň ju poučil o prípadných dôsledkoch nerešpektovania tejto výzvy. Matka v reakcii na to uviedla, že 27. februára 2013 nebolo možné realizovať styk otca s maloletým z dôvodu choroby dieťaťa, otca ale o tejto skutočnosti vopred upovedomila a neskôr mu poskytla náhradný termín, ktorý ale otec odmietol. Realizáciu styku v pôvodnom termíne teda prekazil objektívny a ospravedlniteľný dôvod, avšak k zmareniu styku v náhradnom termíne došlo výlučne z dôvodov na strane otca. K nerealizovaniu styku došlo 13. marca 2013 (streda) preto, lebo v tento deň sa podľa rozhodnutí súdov styk otca s maloletým ani nemal uskutočniť. Styk otca s maloletým sa 31. mája 2013 neuskutočnil z dôvodu infekčného ochorenia maloletého; v poskytnutom náhradnom termíne v dňoch od 6. do 9. júna 2013 sa ale styk otca s maloletým realizoval. Matka v prípade nemožnosti stretnutia otca s maloletým informuje vopred aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave. Otec 11. septembra 2013 oznámil súdu prvého stupňa ďalšie porušenia rozhodnutí, a to v dňoch 6. až 8. septembra 2013, 20. až 22. septembra 2013 a napokon v dňoch od 18. do 20. októbra 2013. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo vyjadrení k návrhu otca uviedol, že nariadený styk otca s maloletým sa uskutočňuje riadne, výnimkou sú len dni, v ktorých je dieťa choré. O tom ale matka informuje otca vopred elektronickou poštou. Otec opätovnými oznámeniami doručenými súdu 12. februára 2014, 9. apríla 2014, 24. apríla 2014, 3. júna 2014 a 2. júla 2014 poukázal na prípady porušenia vykonateľných

rozhodnutí. Matka sa bránila tým, že k styku otca s dieťaťom nedošlo z objektívnych a ospravedlniteľných dôvodov, pričom otec mal poskytnuté náhradné termíny na realizovanie styku s maloletým. Zo všetkých otcových podaní je zrejmé, že sa styk otca s maloletým napokon realizoval. Odvolací súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, zhodnému so záverom prvostupňového súdu, že návrh otca nie je dôvodný. Konštatoval, že i keď matka nedodrížiava presné termíny stanovené vykonateľnými rozhodnutiami, poskytuje otcovi náhradné termíny na stretnutie s maloletým. Odvolací súd ale pripomenul, že pokiaľ matka aj naďalej nebude plne rešpektovať určený čas styku otca s maloletým, súd jej môže podľa § 272 O.s.p. (a to aj opakovane) uložiť pokutu vo výške 200 €. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie s tým, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), v odvolacom konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti pred súdom konať a tým aj procesnú prípustnosť dovolania vyvodzoval z toho, že rozhodnutia súdov nie sú dostatočne odôvodnené, nevyplývajú z nich, ako sa súde vyrovnali so skutkovými závermi, ku ktorým dospeli na základe vykonaného dokazovania. Osobitne poukázal na to, že matka celkom v 33 prípadoch nerešpektovala vykonateľné rozhodnutia a porušila príkaz umožniť otcovi styk s maloletým synom, súde ju opakovane vyzvali na plnenie jej povinností vyplývajúcich z vykonateľných rozhodnutí, napriek tomu ale v konečnom dôsledku jeho opodstatnene podaný návrh zamietli. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne nevyrovnal s obsahom návrhu otca na nariadenie výkonu rozhodnutia, ako aj s jeho jednotlivými argumentmi prednesenými v priebehu konania. Nezohľadnil, že matka neustále rozmanitými výhovorkami, rušením stanovených termínov a ich presúvaním na iný čas nerešpektuje povinnosti vyplývajúce z vykonateľných rozhodnutí a v skutočnosti marí ich účel. Napadnuté rozhodnutie na to nereaguje, nevysvetľuje dostatočne závery súdu, a aj preto je arbitrárne, nepreskúmateľné a nezákonné. Táto vada zakladá procesnú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal rozhodnutia odvolacieho a prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že prípustnosť dovolania vylučuje ustanovenie § 238 ods. 4 O.s.p., lebo ide o vec upravenú Zákonom o rodine. Pre prípad, že by dovolací súd dospel k inému názoru, poukázala na to, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené v konaní. Stačí, ak sú zodpovedané tie otázky, ktoré sú pre posúdenie veci relevantné. Dovolaním napadnuté rozhodnutie opisuje skutkové závery súdov a v primeranej miere podáva ich právne posúdenie a tiež zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov rozhodnutia. Podľa názoru matky má uznesenie odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a nie je nepreskúmateľné. Aj v dovolacom konaní zdôraznila, že ak sa v niektorých prípadoch neuskutočnil styk otca s maloletým v určenom termíne, bolo to zapríčinené objektívnymi dôvodmi; otcovi potom poskytla možnosť styku s maloletým v náhradnom termíne. Dovolanie preto žiadala zamietnuť.

Kolízny opatrovník sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012). V danom prípade je pre vyriešenie tejto otázky rozhodujúce znenie Občianskeho súdneho poriadku účinné od 1. januára 2015, lebo dovolanie bolo podané 20. februára 2015.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, treba prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Občiansky súdny poriadok upravuje takto podmienky prípustnosti dovolania

a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad.

2. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území.

Dovoláním otca je napadnuté uznesenie, ktoré v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené ako uznesenie, proti ktorému je dovolanie prípustné. Predmetné dovolanie preto podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je.

K dovolaciemu vyjadreniu matky, podľa ktorého prípustnosť dovolania v preskúmvanej veci vylučuje § 238 ods. 4 O.s.p., dovolací súd poukazuje na to, že uvedené ustanovenie upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku, v danom prípade ale dovolanie smeruje proti uzneseniu. V preskúmvanom prípade nejde o vec upravenú v Zákone o rodine, ale o výkon rozhodnutia podľa šiestej časti Občianskeho súdneho poriadku.

3. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len

na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Treba poznamenať, že ustanovenie § 237 ods. 2 O.s.p. sa na daný prípad nevzťahuje, lebo v preskúmvanej veci ide o výkon rozhodnutia upravený Občianskym súdnym poriadkom. Aplikácia ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. je výslovne vylúčená iba v prípade dovolania proti rozhodnutiu v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu [ktorým tu treba rozumieť zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok)].

3. Otec v dovolaní namieta, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú

vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

K dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že – ako uvádza – napadnuté rozhodnutie nemá náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. a je nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je judikatúrou najvyššieho súdu (vid' R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa záveru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto judikátu. Takáto právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, resp. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu

konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval a závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávosti namietanej dovolateľom (pozn.: najvyšší súd neskúmal, či je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné), treba mať pri zvažovaní dôsledkov tejto nesprávosti na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (viď I. ÚS 252/05 a IV. ÚS 481/2011).

V prejednávanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len otcom zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými uzneseniami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo otcom namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k predmetu rozhodovania, obsah odvolania, vyjadrenia k nemu a právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1

písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv otca.

I keby teda dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné, nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania otca.

4. Otec v dovolaní uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., bližšie ale nevysvetlil, v čom podľa jeho názoru spočíva tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre prípad, že pod túto námietku podriaďuje ním tvrdené nedostatky v procese zisťovania rozhodujúcich skutkových okolností, vykonávania dokazovania a hodnotenia dôkazov, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá to prípustnosť dovolania.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania.

Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani (prípadné) nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť

dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (obdobne vid' aj ďalšie uznesenia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

5. V dovolaní sa tiež namieta, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

6. Vzhľadom na to, že dovolanie otca podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je, nepotvrdila sa existencia procesnej vady tvrdenej otcom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie otca podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

7. V dovolacom konaní úspešnej matke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti otcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd nepriznal matke náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júla 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková